

תמיד נשחט פרק חמישי פסחים

- (א) [לעיל גג: ושינ],
(ב) [לקמן פסא: א] (סס),
(ג) [שם: א],
(ד) [שם: א],
(ה) [ויקרא א: א]

רבינו הגנאל

ת"ש הפסח ששחטו שלא לשמו קבל והלך וזרק שלא לשמו או לשמו ושלא לשמו כו' היכי דמי אי נימא בעבודה אחת דקדקני למה לי עד דמחשב שלא לשמו ככולהו מקמייתא איפסל ליה לרביי הכל אלא לאו הכי קנתי הפסח ששחטו שלא לשמו או לשמו לשמו קבל דמו דמו לשמו כו' דהוה ליה שתי עבודות אחת לשמו ואחת שלא לשמו, אי הכי אימא סיפא או לשמו ושלא לשמו ה"ד אי נימא בשתי עבודות היינו רישא ויסי לא דאמר אף בגמר דבריו אדם מתחיל לפיכך שחטו שחט וזרק וזרק כולן שלל לשמו ולאו או קאמר למה לי ככולהו הא בחדא קייל בחדא צשמעתא קמייתא [ז: דהוצא נפסל: לעולם]. סיפא נמי דקנתי לשמו ושלא לשמו בשתי עבודות. ודקשיא לך היינו רישא לא תיקשי רישא מיירי דכי שחט חישב זה לשמו וכשזרק חישב זה שלא לשמו וסיפא מיירי דכשעת שחיטה חישב תרתי מחשבות חדא על השחיטה לשמו וחדא על הזריקה שלא לשמו: דאמר ריני שוחט לשמו על מנת לזרוק שלא לשמו והכא ליכא למימר תפוס לשון ראשון דהא לעבודה אחריית קאי לשון שני וקא משמע לן מתני' דמחשבין מעבודה לעבודה כלומר דמחשב צשעת עבודה זו על צשעת לעבודה פסול נפסל צמרתה לעשותה במחשבת פסול נפסל מיד ואפילו לא עשה השניה במחשבת פסול כמו שחיטה: והיינו צעיא דרצ פפא. דאמר מחשבים מעבודה לעבודה צשחיתת קדשים צ"ק (ד' י) דאמרין התם מתקיף לה רב פפא דילמא הא קמ"ל דמחשבין מעבודה לעבודה: השפא לשמו ושלא לשמו. דעבודה ראשונה צשחיתת אחרת פסול במחשבת עבודה שניה: שלא לשמו ולשמו מיבעיא. דכיון דנפסל צעודה ראשונה מהיכן יחזור ויוכשר: אלא לאו צעודה אחת. ומנא לשמו ושלא לשמו לאפוקי מרביי מאיר דאמר תפוס לשון ראשון ומנא שלא לשמו ולשמו דלא תימא תפוס לשון אחרון דהא דר ציה מקמא וכי שחט אהאי בחדא קא שחט קמ"ל דר' יוסי הוא דאמר בכל דבריו אדם נחפס ולא דר ציה אלא אחריותו איכיון: ומדסיפא. שלא לשמו ולשמו צעודה אחת קאמר דצשתי עבודות לא אינטרדך: רישא. דלשמו ושלא לשמו

נמי אף צעודה אחת ור' יוסי היא: לעולם צשתי עבודות. ודקשי' לך פשיטא הא איפסיל ליה מעבודה קמייתא: אידיד דפנא לשמו ושלא לשמו. לאשמעין דמחשבין מעבודה לעבודה כדלעיל תנא נמי שלא לשמו ולשמו: שלא לאוכליו. לחולה ולזקן שאין יכולין לאכול בזה ואין צו מניין אחרים אלא הן: פסול. דאיש לפי אכלו כתיב (שמות יב) הראוי לאכול: שלא למנויו. נמנו עליו חצורה זו ושחטו לשם חצורה אחרת: לערלים. ישראל שמתו אחיו מחמת חטאם (ד' פסא): שחטו למנוין על מנת שיתכפרו בו ערלים כשר דלרצ חסדא דאמר פסול לא מניי צשתי עבודות: מיהו לקמן משמע צמקנא דאף לרצה פסול:

או דילמא בשתי עבודות תנן ואפי' לר' מאיר דאמר תפוס לשון ראשון הני מילי בעבודה אחת אבל בשתי עבודות מודה דמיפסיל אמרי אהייא אי נימא אשלא לשמו ולשמו בין בעבודה אחת בין בשתי עבודות בין לר' מאיר בין לר' יוסי איפסיל ליה מקמייתא דהא לרבי יוסי (ג' נמי אף בגמר דבריו אדם נחפס אית ליה אלא אלשמו ושלא לשמו מאי ת"ש הפסח ששחטו שלא לשמו קבל והלך וזרק שלא לשמו היכי דמי אי נימא כדקנתי למה לי עד דמחשב לכולהו מקמייתא איפסיל ליה אלא לאו הכי קנתי הפסח ששחטו שלא לשמו אי נמי שחטו לשמו קבל והלך לשמו וזרק שלא לשמו דהוויא לה שתי עבודות אימא סיפא לשמו ושלא לשמו היכי דמי אי נימא בשתי עבודות היינו רישא אלא לאו בעבודה אחת ור' יוסי היא דאמר אף בגמר דבריו אדם נחפס לא לעולם בשתי עבודות ורישא דקאי בשחיטה וקא מחשב בשחיטה א"ל קאי בזריקה וקא מחשב בזריקה סיפא דקאי בשחיטה וקחשיב בזריקה דאמר ריני שוחט את הפסח לשמו לזרוק דמו שלא לשמו וקמ"ל דמחשבין מעבודה לעבודה והיינו בעיא דרב פפא ת"ש או שלא לשמו ולשמו פסול היכי דמי אי נימא בשתי עבודות השתא לשמו ושלא לשמו אמרת פסול שלא לשמו ולשמו מיבעיא אלא לאו בעבודה אחת ומדסיפא לעבודה אחת רישא נמי בעבודה אחת לא לעולם בשתי עבודות ובדין הוא דלא איצטרך ליה ואידיד דתנא לשמו ושלא לשמו תנא נמי שלא לשמו ולשמו תא שמע (ג' שחטו שלא לאוכליו ושלא למנויו לערלים ולטמאין פסול הכא פשיטא בעבודה אחת ומדסיפא בעבודה אחת רישא נמי בעבודה אחת מירי איריא הא כדאיתא והא כדאיתא סיפא בעבודה אחת רישא אי בעבודה אחת אי בשתי עבודות תא שמע (ג' לאוכליו ושלא לאוכליו כשר היכי דמי אי נימא בשתי עבודות וטעמא דחשיב בזריקה דאין מחשבת אוכלין בזריקה הא בעבודה אחת כגון בשחיטה דמהניא ביה מחשבת אוכלין פסול והא קיימא לן מקצת אוכלין לא פסול אלא

אבל בשתי עבודות אפי' ר' מאיר מודה. וא"ת והיכי מיתוקמא מתני' כר' מאיר הא קנתי סיפא לטמאין ולטהורים כשר ואמאי נימא תפוס לשון ראשון וצעודה אחת מיירי דאין מחשבת טמאין אלא צשחיתת מירי כגון דקיימי קמיה טמאין וטהורים ואמר ריני שוחט לאלו צעדין אחר לא מחשבת מקנא ערלה דלא פסלה לר' מאיר אליבא דרצא דאמר אינה לשחיטה אלא לצדקה: אי בשתי עבודות היינו רישא. וא"ת ולימא דרישא איירי כששחט סתמא ולכן כשזרק שלא לשמו אמר הריני שוחט לאלו אס' אמר צדיקא ריני שוחט לשמו ה"א דלא עקר שלא לשמו אפי' צשתי עבודות להכי איצטרך סיפא וי"ל דצדקא הוא דצשתי עבודות אינו מועיל מפרש יותר מסתם: והיינו בעיא דרב פפא. פי' הקונט' דמוק דנקט רב פפא ולא נקט ר' יוחנן דאמר התם צדיקא מחשבין מעבודה לעבודה וגרסא לרבי' דגר' לעיל צדי רב פפא צעודה אחת מן ומסוק היינו צעיא דרב פפא פי' שפיר מחשבא צעיא דרב פפא שאינו יכול לפושט' מן המשה וכן מנא רבי צספר ישן וכן גר' ורצ"א מפרש והיינו צעיא דרב פפא מה ששאל צעודה אחת מן או צשתי עבודות הנך שתי עבודות היינו כגון שוחט לשמו על מנת לזרוק שלא לשמו: שלא לשמו ולשמו מיבעיא. וא"ת כי נמי אמר' צעודה אחת תיקשי ליה הכי השתא לשמו ושלא לשמו פסול שלא לשמו ולשמו מצעיא דאפי' ר' מאיר דפליג בלשמו ושלא לשמו צשאל לשמו ולשמו מודה צעודה אחת מיירי קא משמע לן כמו שפירש בקונ' דלא אוליין בחר לשון אחרון [דוקא] לאפוקי מן נס דאית ליה צפרק צית כור (ד' קה). תפוס לשון אחרון לגמרי לבטל הראשון ור' מפרש דצעודה אחת אחי שפיר דתני שלא לשמו ולשמו אגב לשמו ושלא לשמו כיון דשניהם צעודה אחת אכל לשמו צשתי עבודות דרישא הפסול צזריקה וסיפא הפסול צשחיתת לא דמו אהדי וליא ליה למתני' אגב רישא: שחטו שרא לאוכליו. פי' רש"י לחולה ולזקן ואין מניין עליו אלא הן וקשה אס' כן מאי אירא שלא לאוכליו אפי' סתם נמי פסול כיון שאין לו אוכלין וגרסא דמיירי דיש נמי מניין אחרים: אידידא בב' עבודות טעמא דחשיב בזריקה. נראה לר' דהכא איירי אליבא דרצא דאמר לקמן (ד' פסא): שחטו למנוין על מנת שיתכפרו בו ערלים כשר דלרצ חסדא דאמר פסול לא מניי צשתי עבודות: מיהו לקמן משמע צמקנא דאף לרצה פסול:

פסח

מחמת שמתו אחיו מחמת חטאם (ד' פסא): שחטו למנוין על מנת שיתכפרו בו ערלים כשר דלרצ חסדא דאמר פסול לא מניי צשתי עבודות: מיהו לקמן משמע צמקנא דאף לרצה פסול:

בז א מיי פרק ט"ו
מהלכות
מוקדשין הלכה א:
י"ב מ"ב שם הלכה י:

מוסף רש"י

לאוכליו
לאוכליו כשר. דמקנא
אוכלין לא פסלי (לקמן
א.א.)

מוסף תוספות

א. עין מוס' שאין סב.
ב. [ד] ויזכר מצונו למימר
דמניין דקנתי לאוכליו
ושלא לאוכליו בשתי
עבודות, שחטו לאוכליו
ע"מ שיתכפרו שאינם
אוכלין, הא איהו ס"ל
דפסול ובמתניתין קנתי
כשר. מוס' שאין.